

Dosarul nr. 3ra-1137/23
2-23161034-01-3ra-19112023

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Glodeni (A.Țihonschi)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: S.Procopciuc, N.Chircu, E.Grumeza)

ÎNCHEIERE

19 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Partidul Politic „Șansă”,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă” împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale raionale Glodeni nr.19 privind anularea actului administrativ, obligarea CECER Glodeni nr.19 să examineze contestația în fond și să infirme rezultate alegerilor generale locale în circumscripția electorală și obligarea CECER Glodeni nr.19 să solicite Comisiei Electorale Centrale aplicarea prevederilor art.176 Cod electoral,

împotriva deciziei din 18 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a casat integral hotărârea Judecătoria Drochia, sediul Glodeni din 15 noiembrie 2023 și s-a emis o nouă decizie prin care contestația depusă de Partidul Politic „Șansă” s-a declarat inadmisibilă,

c o n s t a t ă :

La 13 noiembrie 2023, Partidul Politic „Șansă” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale raionale Glodeni nr.19 prin care a solicitat: admiterea contestației; anularea hotărârii CECER Glodeni nr.19 cu nr.77 din 08 noiembrie 2023; obligarea CECER Glodeni nr.19 să examineze contestația, în fond, și să infirme rezultate alegerilor generale locale în circumscripția electorală Glodeni nr.19; obligarea CECE Glodeni nr.19 să solicite Comisiei Electorale Centrale aplicarea prevederilor art.176 din Codul electoral și declararea alegerilor locale nule în această circumscripție electorală.

În motivarea cererii s-a indicat, că prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.1108 din 04 iulie 2023 a fost stabilită data alegerilor locale generale pentru data de 05 noiembrie 2023.

La data de 09 august 2023 prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.1165 a fost aprobată lista partidelor politice, înregistrate la ASP care au dreptul să participe în alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023. Partidul Politic „Șansă” este inclus în listă la poziția nr. 52.

La data de 06 octombrie 2023 prin hotărârea CEC nr.1411 a fost confirmată persoana responsabilă de finanțe (trezorier) din partea partidului politic „Șansă” pentru perioada campaniei electorale a alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023.

Partidul Politic „Șansă” în calitate de concurent electoral și-a înregistrat candidați la funcția de primari de localități și candidați la funcția de consilier locali/raionali/municipali practic în toate circumscripțiile electorale. Astfel, pe toată țara au fost înregistrați 9236 candidați la funcția de consilieri locali/raionali și 659 de candidați la funcția primari. 6. În circumscripția electorală raională Glodeni nr.19 din partea PP „Șansă” au fost înregistrați 264 candidați la funcția de consilieri și 19 candidați la funcția de primari.

În pofida tuturor provocărilor, atacurilor din partea concurenților electorali și organelor de stat, candidații partidului „Șansă” au demarat o campanie electorală corectă și în conformitate cu prevederile legale. Acuzațiile aduse partidului din partea unor structuri ale statului niciodată nu au fost confirmate prin probe sau acte juridice definitive. Majoritatea pretinselor încălcări care au fost aduse reprezentanților partidului au fost contestate și nu reprezentau temeuri legale de anulare a înregistrării acestora.

A menționat că, prin Dispoziția abuzivă a Comisei pentru Situații Excepțională nr. 92 din 03 noiembrie 2023, cu încălcarea tuturor procedurilor legale și contrar Constituției, Convenției Europene și legislației electorale, cu depășirea gravă a competenței CSE a anulat înregistrarea tuturor candidaților partidului politic „Șansă” din toate circumscripțiile cu obligarea organelor electorale de a aplica în dreptul fiecărui candidat exclus ștampila „Retras”.

Dispoziția abuzivă a CSE, care și-a asumat rol de organ electoral a fost contestată în instanța de contencios administrativ, iar potrivit art.101 alin.(5) din Codul electoral executarea hotărârilor organelor electorale adoptate în condițiile art.102 alin.(5) se suspendă de drept din momentul contestării legalității hotărârilor respective.

Prin demersul din 04 noiembrie 2023 PP „Șansă” a atenționat toate consiliile electorale de circumscripție raionale și municipale despre acest fapt și despre inadmisibilitatea punerii în aplicare a deciziei de retragere a candidaților partidului „Șansă”, dat fiind ilegalitatea excluderii din alegeri.

A invocat faptul, că potrivit ultimelor sondaje de opinie publicate încrederea cetățenilor în PP „Șansă” era în creștere constantă și a ajuns la cifra de cca 18% la nivel național.

La data de 05 noiembrie 2023 s-au desfășurat alegeri locale generale în fiecare circumscripție electorală de nivelul II și I. A indicat, că în pofida prevederilor legale imperative și contestațiilor depuse, autoritățile electorale au executat deciziile abuzive de eliminare din buletinul de vot a tuturor candidaților din partea PP „Șansă” prin aplicarea ștampilei „Retras”.

A reținut, că în pofida acestui fapt, mii de alegători au votat în dreptul candidaților partidului „Șansă”, iar în multe circumscripții în genere se atestă un boicot masiv din partea alegătorilor care refuză să participe la vot, fapt ce denotă că alegătorii au fost privați de dreptul lor fundamental la alegeri libere și de a vota, iar candidații au fost lipsiți de dreptul de a fi aleși.

A indicat, că la data de 05 noiembrie 2023, după închiderea secțiilor de vot contestatarul a înaintat în adresa CECE Glodeni nr.19 o contestație cu privire la infirmarea alegerilor pe circumscripția corespunzătoare.

La data de 08 noiembrie 2023 CECE Glodeni nr.19 a expeditat în adresa contestatarului Hotărârea nr.77 din 08 noiembrie 2023 prin care contestația depusă de PP „ȘANSĂ” a fost declarată inadmisibilă.

A indicat că reclamantul nu a fost invitat la examinarea acestei proceduri administrative. La data de 08 noiembrie 2023 hotărârea CECE Glodeni nr. 19 a fost contestată, prin cerere prealabilă la organul electoral ierarhic superior - Comisia Electorală Centrală. Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale din 12 noiembrie 2023 cererile prelabile la acest subiect au fost comasate într-o singură procedură și au fost declarate inadmisibile.

Sub aspectul admisibilității acțiunii reclamantul a menționat că prin hotărârea CECE contestată a fost refuzată examinarea cererii anume a concurentului electoral PP „Șansă” cu referire la o problemă care vizează anume PP „Șansă” care, fiind eliminat abuziv din alegeri i s-au încălcat toate drepturile fundamentale, în special la alegeri libere și dreptul de a fi ales. Confirmarea rezultatelor alegerilor fără participarea unui concurent electoral eliminat abuziv și ilegal din alegeri afectează direct anume PP „Șansă” care este îndreptățit să ceară repararea dreptului vătămat în instanța de contencios administrativ.

A reținut, că actul administrativ individual a fost afectat sub aspect procedural, dat fiind că reclamantul nu a fost invitat la examinarea procedurii administrative, să fie audiat efectiv.

A indicat că acest fapt reprezintă o gravă încălcare a procedurii și eludarea normelor imperative ale codului administrativ cu privire la efectuarea unei proceduri administrative, prevăzute de art.art.70, 32 alin.(2), 83, 88 și 94 ale Codului administrativ.

La fel, a remarcat faptul că organul electoral, nu a examinat fondul contestației, circumstanțele de fapt și nu a verificat temeinicia argumentelor expuse.

A notat că actul administrativ contestat, contrar prevederilor art.118 Cod administrativ, nu este motivat. Or, motivarea trebuie să justifice prin forța logicii, raționamentelor, probelor și normelor de drept, toate elementele care compun legalitatea actului administrativ, însă, la caz, această exigență lipsește.

A susținut că încălcările descrise, incertitudinea și netransparența actului administrativ fac dovada caracterului incert al acestuia.

Potrivit art.119 alin. (1) din Codul administrativ, conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert. Caracterul cert, trebuie să denote raționamentul actului administrativ individual emis, astfel, încât dispozitivul să fie rezultatul unei raționament juridic constant, proporțional și previzibil. Astfel, hotărârea CECE nu este motivată și nu este suficient de certă.

Or, măsura oficială întreprinsă de consiliul electoral demonstrează exercitarea dreptului discreționar cu încălcarea prevederilor art. 137 Cod administrativ. Din acest punct de vedere constatarea formală a inadmisibilității, fără nicio examinare efectivă, cu privire la verificarea temeiurilor de fapt și de drept, contravine art.21 alin.(3) și art.29 din Codul administrativ. Scopul legitim urmărit de către autoritatea pârâtă prin emiterea/întocmirea actului administrativ, nu doar că nu este motivat, dar nici rezonabil. Dat fiind că actul administrativ contestat nu este motivat referitor la temeiurile de fapt privind anularea înregistrării, acesta constituie un act administrativ individual ilegal.

În același timp, deși actul administrativ unde se manifestă puterea discreționară se referă la aspectele care, într-un cadru legal, conferă autorității publice (consiliului electoral) o anumită libertate de decizie, acest lucru nu presupune în nici un caz

devierea de la litera legii, or, decizia luată în mod discreționar, trebuie să fie una optimă, să corespundă finalității actului, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, deci să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența „dreptului discreționar”, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității și a echității.

Cu alte cuvinte, autoritatea publică posedă, o marjă discreționară, în măsura în care nu afectează de o manieră nejustificată drepturile fundamentale ale persoanei, adică decizia discreționară trebuie să fie una convenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art.137 alin.(1) din Codul administrativ, potrivit căruia autoritățile publice „trebuie” să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Prin drept discreționar al autorității publice se înțelege, pe de o parte, puterea pe care o are autoritatea publică în baza legii să hotărască fie necesitatea actului însuși, fie cuprinsul lui, fie momentul alcătuirii lui, în funcție de interesul general pe care trebuie să-l satisfacă continuu și permanent serviciul public și pe de altă parte posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală.

La caz, autoritatea publică a ignorat în totalitate aceste cerințe legale: regulile de procedură au fost ignorate în totalitate; nu au fost analizate circumstanțele și faptele importante cazului, iar decizia luată contravine cel mai grav scopului urmărit de lege și care este total disproporționată.

Cu referire la temeinicia contestației, a indicat că potrivit actului administrativ contestat, contestația a fost declarată inadmisibilă din motivul, că PP „Șansă” nu mai este subiect de depunere a contestației în temeiul art.94 din Codul electoral, dat fiind că în baza Dispoziției CSE nr.92 din 03 noiembrie 2023, toți candidații PP „Șansă” li s-a anulat înregistrarea, astfel, pierzând calitatea de concurent electoral.

A declarat că organul ierarhic superior - Comisia Electorală Centrală, practic, a repetat argumentele din actele contestate, a interpretat și a aplicat eronat și abuziv prevederile legale, în contradicție cu circumstanțele de fapt și de drept.

A atras atenția că în baza Hotărârii CEC nr.1165 din 09 august 2023 PP „Șansă” a fost inclus în lista partidelor politice care au dreptul să participe la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, la poziția 52. Această hotărâre nu este abrogată, iar PP „Șansă” nu este exclus din listă.

Astfel, a constatat că cel puțin luând act de aceste prevederi legale, organele electorale nu aveau nici-un drept să considere PP „Șansă” ca subiect care nu are dreptul să depună contestații și să declare contestațiile inadmisibile, deoarece PP „Șansă” este inclus în lista de partide care participă la alegeri în temeiul hotărârii CEC nr.1165 din 09 august 2023.

Argumentul CEC precum că acest act pentru PP „Șansă” este cu efect consumat și nu se mai aplică pentru reclamant este unul ilegal și total neîntemeiat.

Atât timp, cât nu există o hotărâre subsecventă a CEC de modificare a hotărârii nr.1165 din 09 august 2023 de eliminare a poziției PP „Șansă”, nimeni nu poate constata efectul inaplicabil al acestui act față de reclamant.

Dispoziția CSE nr. 92 din 03 noiembrie 2023 a fost contestată în ordine de contencios administrativ, iar la moment, se află în examinare în cadrul Curții de Apel Chișinău.

Potrivit art.101 alin.(5) din Codul electoral, contestațiile cu privire la anularea înregistrării unui concurent electoral suspendă de drept acțiunea hotărârii. Însăși

Dispoziția CSE nu a făcut nici-o derogare de la prevederile art.101 din Codul electoral.

Astfel, nu există o decizie definitivă și executorie cu privire la excluderea candidaților PP „Șansă” din alegeri. Deci statutul de subiect electoral nu a fost anulat, în consecință PP „Șansă” are toate drepturile de a depune contestații.

Mai mult, la ultimele ședințe ale CEC, PP „Șansă” a fost subiectul mai multor examinări, cu aplicarea diferitor sancțiuni în calitatea sa de subiect electoral, fapt confirmat prin actele CEC.

În hotărârea CEC nr.1550 din 08 noiembrie 2023, deja după adoptarea Dispoziției CSE, Comisia Electorală Centrală recunoaște explicit că PP „Șansă” mai deține calitatea de concurent electoral.

Argumentul CEC precum că, prin dispoziția CSE s-au făcut derogări de la Codul electoral și art.101 alin. (5) nu mai este aplicabil, este unul ilegal și abuziv. Prin dispoziția contestată CSE, nu s-au făcut derogări de la art.101 din Codul electoral, iar însuși faptul sumării de către CSE a drepturilor unor organe electorale - această comisie s-a substituit acestora, astfel îi sunt direct aplicabile prevederile art.101 alin.(5) Cod electoral.

Finalmente, statutul de concurent electoral al PP „Șansă” a trecut testul de control jurisdicțional la examinarea unui caz similar în cadrul Curții de Apel Chișinău. Astfel, candidatul la funcția de primar al s. Pitușca r-l Călărași i-a fost anulată înregistrarea, iar instanța de fond a declarat acțiunea înaintată inadmisibilă din motivul pierderii calității de subiect electoral și neafectarea dreptului în baza art.17 Cod administrativ. Atât organul electoral, cât și instanța de judecată au motivat decizia, inclusiv în baza Dispoziției CSE nr.92 din 03 noiembrie 2023 prin care a fost anulată înregistrarea tuturor candidaților PP „Șansă”.

Prin Decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2023 (dosar Dosarul nr.3r-521/23 PIGD 2-23157242-02-3r-08112023), încheierea instanței de fond a fost casată cu remiterea cauzei spre rejudecare în fond.

Cu privire la garantarea dreptului fundamental la un proces echitabil, acces la justiție și recurs efectiv, menționează că în cazul în care este păstrată abordarea organelor electorale va fi grav afectat principiul accesului la justiție și a unui proces echitabil și recurs efectiv garantat de art.6 și 13 al CEDO.

A declarat că nu poate fi invocat despre garantarea unui veritabil acces la justiție și asigurarea unor căi efective de atac (un remediu efectiv), dacă fără motive plauzibile din punct de vedere practic în cazul în care, din motive abuzive și nejustificate, un concurent electoral eliminat abuziv din alegeri și care contestă această decizie și se continuă să se judece pe cale judecătorească, este limitat în dreptul său de a contesta pe cale administrativă și judecătorească acțiunile organelor electorale cu privire la drepturile sale electorale, cu privire la garantarea unor alegeri libere etc.

Dreptul la protecție juridică presupune existența unor garanții, care să permită realizarea lor, iar excluderea posibilității de a exercita căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești limitează dreptul persoanei la apărarea juridică (HCC 7/2005).

A indicat că, potrivit art.114 din Constituție, justiția se înfăptuiește, în numele legii, numai de instanțele judecătorești, instanțe care conform art.115, sunt Curtea Supremă de Justiție, curțile de apel și judecătoriile. Curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție asigură controlul judiciar al hotărârilor pronunțate de instanțele de fond, prin intermediul căilor de atac - apelul și recursul - modalitatea exercitării cărora este

descrișă în codurile re procedură civilă și penală. Curtea a reamintit că și art. 6 par. 1 din Convenția Europeană garantează fiecărui individ dreptul de acces la o instanță. Potrivit Curții Europene, dreptul de acces la o instanță acoperă și dreptul de a introduce apel sau recurs, în măsura în care astfel de căi de atac sunt reglementate de legislația națională (HCC 16/2013).

Dreptul de acces la justiție poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cu condiția ca acestea să fie rezonabile și proporționale cu scopul urmărit (HCC 4/2016). În speța examinată, legiuitorul nu a motivat nicicum rezonabilitatea și proporționalitatea introducerii unor astfel de limitări a căilor de atac.

Dreptul fiecărei persoane la un proces judiciar independent și imparțial este fundamental, fiind un element de bază al democrației și al statului de drept. Potrivit art.20 din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngradi accesul la justiție.

Acest drept reprezintă o premisă și o reală garanție a respectării tuturor drepturilor omului consfințite în actele normative interne și internaționale. Dreptul persoanei de a se adresa justiției este o condiție sine qua non în asigurarea eficienței exercitării drepturilor și libertăților sale.

Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe raporturi juridice și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Astfel, Constituția garantează dreptul cetățeanului să fie protejat de abuzurile autorităților publice. Totodată, prin impunerea unor restricții de procedură, legiuitorul a limitat dreptul persoanei vătămate la o recunoaștere a dreptului pretins deoarece orice nerespectare a procedurii prealabile îl va pune în imposibilitate de a merge în instanță pentru a-și apăra drepturile sale.

Dreptul la un proces echitabil, reglementat de art.6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare - Convenția), exprimă dreptul fiecăruia la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Afară de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și actele normative interne ale statelor, dreptul la un proces echitabil este statuat de Declarația Universală a Drepturilor Omului (art.10), de Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (art.14 alin.(1)). Protecția judiciară efectivă și completă poate fi realizată doar în condițiile unei adevărate independențe a puterii judecătorești, care este investită cu prerogativa de a asigura și restabili, prin intermediul justiției, ordinea juridică în statul de drept. Orice activitate judiciară trebuie să se întemeieze pe anumite principii fundamentale menite să asigure caracterul unitar și coerența actului de justiție și, mai ales, realizarea drepturilor și intereselor legitime ale celor implicați în actul de justiție.

Republica Moldova, fiind membră a Consiliului Europei, ratificând Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și-a asumat obligația de a garanta tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile proclamate de Convenție.

Astfel, sarcina primordială cu privire la aplicarea Convenției, parte integrantă a sistemului legal intern, revine instanțelor judecătorești naționale. În cadrul judecării cauzelor instanța urmează să verifice dacă legea sau actul ce va fi aplicat și care reglementează drepturile și libertățile garantate de Convenție este compatibil cu

prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate, instanța va aplica direct prevederile Convenției, menționând acest fapt în hotărârea sa. Este relevantă și jurisprudența recentă a Înaltei Curți în acest aspect.

Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea a subliniat că acesta reglementează dreptul de acces liber la justiție și presupune că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor (HCC nr.31 din 17 decembrie 2020, § 36; DCC nr.106 din 01 iulie 2021, § 27).

Curtea a reamintit că condiția procesului echitabil trebuie înțeleasă ca o garanție pentru respectarea principiilor fundamentale ale unui proces judiciar, i.e. a principiului contradictorialității și a principiului dreptului la apărare, ambele instituind egalitatea deplină a părților în proces (a se vedea HCC nr.22 din 6 august 2020, § 29).

Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că principiul „egalității armelor” reprezintă un element al conceptului mai larg de proces echitabil și este strâns legat de principiul contradictorialității. Egalitatea armelor implică obligația ca fiecare dintre părți să i se ofere o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj față de partea adversă (Regner v. Cehia [MC], 19 septembrie 2017, § 146).

A constatat relevanță prevederile internaționale menționate supra cu privire la cazul examinat. Or refuzul de a examina în fond contestația și declararea acesteia inadmisibilă de toate organele electorale îngreudește dreptul la un proces echitabil, acces la justiție și recurs efectiv.

A menționat că organul electoral era obligat să examineze contestația în fond o dată cu procedura de confirmare/infirmare a alegerilor în circumscripția corespunzătoare, iar refuzul nejustificat impune anularea actului administrativ cu emiterea unei noi soluții de organul ierarhic superior.

A indicat că eliminarea candidaților prin aplicarea ștampilei „Retras” s-a efectuat abuziv până la soluționarea contestațiilor depuse și contrar prevederilor art.101 alin.(5) din Codul electoral care prevede suspendarea de drept a oricăror hotărâri de acest gen.

Astfel, în ziua alegerilor, zeci de mii de cetățeni și alegători au fost lipsiți de dreptul fundamental de a alege candidatul preferat din partea PP „Șansă”, iar sute de candidați în fiecare circumscripție electorală au fost lipsiți de dreptul de a fi aleși. După cum s-a menționat supra, candidații din partea partidului „Șansă”, reieșind din toate sondajele recente, autorizate de Comisia Electorală Centrală, aveau șanse incontestabile de a obține mandate de primar și consilieri.

Dat fiind eliminarea abuzivă din buletinul de vot al candidaților PP „Șansă”, constată că rezultatele alegerilor din 05 noiembrie 2023 în circumscripția corespunzătoare sunt grav afectate și influențate. Or este evident faptul că dacă candidații „Șansă” rămâneau în buletinele de vot, atunci rezultatele alegerilor erau să fie total diferite.

A relatat că, conform art.174 alin.(1) din Codul electoral, consiliile electorale de circumscripție ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi prezintă procesele-verbale privind rezultatele alegerilor consiliilor electorale de circumscripție

ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea sau, după caz, Comisiei Electorale Centrale. (2) Consiliile electorale de circumscripție, în termen de cel mult 10 zile de la data primirii rapoartelor, proceselor-verbale și altor documente electorale de la birourile electorale, după caz, consiliile electorale de circumscripție de nivelul întâi, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către organele electorale și instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite, confirmă sau infirmă printr-o hotărâre legalitatea alegerilor din circumscripția electorală respectivă și o transmit, în termen de 24 de ore după adoptare, Comisiei Electorale Centrale și consiliilor electorale de circumscripție respective de nivelul al doilea, care publică rezultatele definitive.

În condițiile în care, la data de 05 noiembrie 2023 în circumscripția corespunzătoare au fost eliminați abuziv din buletinul de vot candidații partidului „Șansă”, acest fapt a influențat direct rezultatele alegerilor, fapt ce a generat distribuirea incorectă a mandatelor.

În aceste circumstanțe, consiliul electoral de circumscripție are temeuri de fapt și de drept de a infirma alegerile în circumscripția corespunzătoare, conform competențelor revăzute la art.174 din Codul electoral.

Cu referire la condiții de fond prin care este întemeiată cerința de infirmare a alegerilor locale reține, că organele electorale, la eliminarea unui concurent electoral din buletine s-au bazat pe un act administrativ abuziv și ilegal, act care nu are nimic cu procedurile electorale, emis de un organ care nu are astfel de competențe.

Prin acest act administrativ contestatarul/reclamantul este prejudecat grav, și se încalcă drepturile fundamentale la alegeri libere, este restrâns dreptul fundamental de a fi ales, este restrâns grav dreptul la libera exprimare, este discriminat în raport cu alți concurenți electorali, nu i se asigură condiții echitabile la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale și Codul electoral.

Prin aceste acțiuni, CSE și CEC au încălcat flagrant prevederile art.6, art.10, art.11, art.13, art.14, art.15 și art.3 protocolul I al CEDO, precum și art.2, art.6, art.32, art.38, art.41 și 54 din Constituția RM, Legea privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Codul electoral, depășindu-și grav competența.

A reținut, că acțiunile grave ale CSE și subsecvent a CEC, au avut anumite premisele, care le-au generat.

Astfel, la data de 24 februarie 2022 Parlamentul a adoptat hotărârea nr.41 privind declararea stării de urgență. Motivul stării de urgență a fost declarat conflictul militar din țara vecină, pericolul securității regionale. Parlamentul a acordat competențe CSE reieșind din prevederile Legii nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Aceste competențe au fost acordate în vederea soluționării problemelor stringente care reies exclusiv din situația care a generat instituirea stării de urgență.

A susținut că starea de urgență a fost prelungită de multe ori. Prin hotărârea nr.274 din 21 septembrie 2023 Parlamentul, la solicitarea CSE și Guvernului, iarăși a fost prelungită starea de urgență încă pentru 60 de zile. Potrivit notei informative și declarațiilor Prim-ministrului în plenul Parlamentului necesitatea prelungirii stării de urgență a fost dictată de ostilitățile militare din Ucraina, suprapunerea cu criza energetică, potențiala criză a refugiaților, fapte ce pot afecta securitatea națională. De asemenea s-a menționat că anterior atât Guvernul, cât și CSE nu și-a depășit mandatul și nu a impus alte restricții ale drepturilor fundamentale, precum dreptul la întruniri etc. Nici în raportul CSE, nici în declarațiile Prim-ministrului din plen nu au

fost oferite date și informații prin care s-ar constata anumite amenințări la securitatea națională generată de alegeri.

A remarcat, că potrivit competențelor CSE, atribuite prin art.2 al Hotărârii Parlamentului nr.41/2022, Comisia nu a fost abilitată cu careva competențe în materie electorală sau gestionare a proceselor electorale.

Mai mult ca atât, conform hotărârii nr.274/2023 de prelungire a stării de urgență, Parlamentul expres a indicat la art.6 că prezenta stare de urgență nu afectează organizarea și desfășurarea alegerilor pe teritoriul RM. Acest fapt înseamnă că unicele organe competente rămân a fi doar Comisia Electorală Centrală și organele electorale inferioare, care sunt perfect funcționale să administreze procesul.

În aceste circumstanțe a constatat faptul, că Comisia pentru Situații Excepționale și-a depășit grav competențele delegate de Parlament implicându-se ilegal în procesul electoral din Republica Moldova și substituind organele electorale.

Potrivit Dispoziției nr.92 din 03 noiembrie 2023 se fac derogări inadmisibile de la prevederile Codului electoral. Prin ignorarea tuturor procedurilor legale cu privire la sancționarea unui concurent electoral și anularea înregistrării acestuia, reclamantul este afectat grav și i se încălcă drepturile fundamentale la alegeri libere și dreptul de a fi ales, principii garantate de jurisprudența națională și internațională.

La fel, a reținut, că CSE și-a depășit grav competența atribuindu-și ilegal competența Parlamentului de legiferare, anulând absolut nejustificat capitole întregi din Codul electoral. De remarcat, că nici Legea nr.212/2004, dar nici hotărârea Parlamentului nr.41/2022 nu acordat dreptul CSE de legiferare, de substituire a Parlamentului, de substituire a regulatorului principal în domeniul alegerilor - Comisia Electorală Centrală, autorități funcționale în totalitate.

A specificat că CSE a fost abilitat să ia măsuri legate de depășirea stării de urgență, doar atât. Aceste măsuri se rezumă la problematica energetică, depășirea consecințelor fluxului de migrați din Ucraina și anumite măsuri economice generate de conflictul din țara vecină, nimic mai mult.

Nu există nici-o urgență legată de riscuri sau amenințări pentru securitatea statului, după cum se menționează în dispoziție, anume din partea reclamantului. Acuzațiile aduse PP „Șansă” sunt de-a dreptul aberante și ridicole. Nu există nici-un act juridic definitiv sau vreo sentință de judecată care ar stabili vinovăția reclamantului ca o entitate juridică colectivă în privința acelor grave acuzații aduse. Motivele legate de război hibrid și amenințări din partea Federației Ruse sunt falsuri ordinare și care nu au nimic comun cu activitatea reclamantului care se ghidează strict de lege, iar candidații acestuia participă în campanie electorală, respectând principiile unui proces electoral corect și legal.

După cum reiese din textul dispoziției, aceasta a fost adoptată în baza scrisorii nr. E/11772 din 03.11.2023 a Serviciului de Informații și Securitate (SIS). De asemenea, din textul dispoziției reiese că, chipurile, au fost identificate acțiuni ale ”unor concurenți electorali, care atentează grav și într-o manieră ireversibilă asupra desfășurării neviciate a exercițiului electoral, prin alterarea masivă, la nivel național, a voinței libere a cetățenilor și utilizarea, în acest scop, a unor metode interzise de lege care nu corespund conceptului de desfășurare corectă a campaniei electorale”.

Comisia continuă, invocând următoarele: „Serviciul de Informații și Securitate a identificat activități de influențare a proceselor electorale pe tot teritoriul țării în scopul promovării intereselor statului străin - Federația Rusă - prin intermediul unui grup criminal organizat condus de cetățeanul Ilan Șor”.

Comisia mai invocă că ”...Serviciul de Informații și Securitate de comun cu Inspectoratul General de Poliție, Centrul Național Anticorupție și Procuratura Anticorupție a depistat și a documentat oferirea către Partidul Politic ”Șansă”, care participă la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023 și este controlat de Ilan Șor, a fondurilor financiare în proporții deosebit de mari, de proveniență externă și utilizarea acestora de către concurentul electoral contrar procedurilor stabilite de legislație, prin subminarea proceselor democratice, implicit cele electorale (fonduri care au fost utilizate de către concurentul electoral pentru finanțarea ilegală a campaniei electorale pe coordonatele de corupere politică a candidaților, coruperea alegătorilor și manipularea opiniei publice)”.

Partidul Politic „Șansă” categoric respinge insinuările Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și cele ale Serviciului de Informații și Securitate, ca fiind absolut false, deoarece ele se bazează pe niște informații care nu corespund atât circumstanțelor faptice ale cazului, cât și prevederilor legii.

Partidul Politic „Șansă” consideră că atât Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, cât și Serviciul de Informații și Securitate au dat dovada transformării lor în agenți electorali ai partidului de guvernământ, având un singur scop - ajutarea acestuia să scape, prin înlăturarea din cursa electorală, de un concurent electoral, care se află în ascensiune, fiind susținut masiv de poporul Republicii Moldova.

Partidul Politic „Șansă” constată că anume Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și Serviciul de Informații și Securitate au viciat iremediabil procesele democratice din Republica Moldova, transformând alegerile din 05 noiembrie 2023 într-o farsă, care grav afectează negativ exprimare liberă a voinței poporului. Astfel, conchide că Dispoziția numită este arbitrară, ilegală și vădit contravine prevederilor Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului (Convenția Europeană a Drepturilor Omului).

De asemenea, Partidul Politic „Șansă” a declarat că nu promovează și niciodată nu a promovat interesele statului străin - Federația Rusă, așa cum invocă Comisia în dispoziția sa. Nici documentele statutare, nici cele programatice ale Partidului nu conțin așa deziderat. Nici la ședințele organelor de conducere ale Partidului sau la adunările membrilor săi niciodată nu s-a pus acest scop sau obiectiv. Nici Comisia, nici SIS nu au prezentat careva probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar fi dovedit acuzațiile grave, dar absolut nefondate, aduse la adresa partidului.

Aceste organe s-au limitat doar la a face niște declarații nefondate, de caracter general, abstract, care atestă lipsa de probe. Unicul interes promovat de Partidul Politic „Șansă” este interesul poporului Republicii Moldova, promovarea drepturilor omului, libertăților fundamentale, edificarea statului de drept.

La fel de falsă este motivarea privind controlul Partidului Politic „Șansă” de către Ilan Șor. Partidul Politic „Șansă” este oficial creat și legal înregistrat de organele competente ale Republicii Moldova. Partidul are propriul Președinte și propriile organe de conducere, care adoptă toate deciziile din numele Partidului. Domnul Șor nu intră în numărul conducătorilor Partidului. Dânsul este un lider neformal, care se bucură de mare respect din partea membrilor de partid, la fel cum dl Șor de bucură de un respect deosebit în rândurile poporului Republicii Moldova. Anume din aceste considerente Ilan Șor, în urma ultimului sondaj privind ratingul de încredere, a ocupat al doilea loc, imediat după Președinta Maia Sandu. Dar, asta defel nu înseamnă că Ilan Șor controlează partidul. Această afirmație este un fals, care nu este confirmat de nici-o probă. Oricum ar fi, art.102 alin.(5) din Codul Electoral al

Republicii Moldova nu conține așa temei pentru anularea înregistrării subiectului electoral.

Mai mult, Partidul Politic „Șansă” a invocat caracterul fals al motivării Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023 referitoare la finanțarea din străinătate a partidului politic „Șansă” de către Ilan Șor și comiterea actelor de corupție.

În acest sens a menționat că, Codul Electoral al Republicii Moldova nu interzice finanțări din străinătate, cu condiția efectuării acestei finanțări de către un cetățean al Republicii Moldova, în special, art.102 alin.(5) lit. c) Cod electoral.

Prin urmare, chiar și în situații ipotetice de finanțare a partidului de către Ilan Șor, aceasta finanțare ar fi fost legală, fiind direct permisă de Codul Electoral. Totuși, Partidul Politic „Șansă” neagă primirea finanțării din străinătate, fie din partea lui Ilan Șor, fie din partea oricărei alte persoane.

Organele competente ale Republicii Moldova nu au demonstrat cine, când, de la cine, unde, ce sume a primit. La fel, cum nu au demonstrat că aceste acțiuni ipotetice au fost efectuate de către partid sau că ele fuseseră autorizate de către partid.

Organele competente ale statului nu au adus la cunoștința partidului sau conducerii acestuia probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar fi demonstrat că acceptarea ipotetică a finanțării ilegale este imputabilă întregului Partid Politic „Șansă” sau că cineva dintre candidații partidului a fost implicat în acte de corupție.

Partidului Politic „Șansă” nu i-a fost dată posibilitatea să se folosească de serviciile avocatului și să-și pregătească poziția de apărare.

Odată ce în urma activității Comisiei pentru Situații Excepționale au avut de suferit mai mult de 600 de candidați la funcția de primar și mai mult de 6000 de candidați la funcția de consilier, vinovăția cărora nu fuseseră nici constatată, nici măcar examinată, Partidul Politic „Șansă” constată că statul a aplicat în privința candidaților Partidului Politic „Șansă” o pedeapsă colectivă, neprevăzută de lege, fără a stabili legal fie vinovăția partidului ca o entitate politică, fie responsabilitatea fiecăruia dintre candidații partidului.

De asemenea, Partidului Politic „Șansă”, invocă fals în motivarea dispoziției nr.92 din 03 noiembrie 2023 referitor la manipularea opiniei publice. Or, nici Comisia, nici SIS nu specifică în ce constă această „manipulare”, nu este indicat cine a comis această manipulare, când, unde, în ce circumstanțe.

Insistă, că nici partidului, nici candidaților acestuia nu le-a fost acordată posibilitatea să-și apere interesele legitime, să aibă acces la probe, să se bucure de serviciile avocatului sau să-și prezinte explicațiile. Nici la ședința Comisiei pentru Situații Excepționale reprezentanții partidului nu au fost invitați.

Toate acestea manifestă cu lux de amănunte că sarcina Comisiei era scoaterea cu orice preț a Partidului Politic „Șansă” din cursa electorală, ci nu aflarea adevărului. În aceste condiții și împrejurări, Partidului Politic „Șansă” invocă caracterul fals al motivării dispoziției nr.92 și în partea referitoare la ”manipularea opiniei publice”.

Chiar dacă de presupus că reprezentanții partidului își exprimau criticism în adresa partidului de guvernământ, acest criticism nicicum nu poate servi drept temei pentru anularea înregistrării subiectului electoral din două considerente majore. Primul, așa temei nu este prevăzut de art. 102 alin.(5) Cod Electoral. Al doilea, libertatea de exprimare este unul dintre pilonii de bază ai democrației moderne de tip european, fără de care democrația nu există și regimul se transformă într-o dictatură.

Anume din aceste considerente Convenția Europeană a Drepturilor Omului în art.10 garantează tuturor cetățenilor Europei utilizarea acestui drept fundamental.

A invocat că la caz a fost încălcată competența, or nici Codul Electoral nu prevede dreptul SIS sau Comisiei să inițieze procedura de anulare a înregistrării concurenților electorali.

Din articolul 72 alin. (3), (4) din Codul Electoral este clar că competența asupra pronunțării referitor la anularea înregistrării concurenților electorali aparține instanțelor de judecată. În prezentul caz, decizând asupra anulării înregistrării concurentului electoral, Comisia pentru Situații Excepționale și-a asumat competențele instanței de judecată și, prin urmare, ar fi trebuit să activeze potrivit regulilor art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantând Partidului Politic „Șansă” respectarea tuturor drepturilor la un proces judiciar echitabil, garantate de acest articol. Ceea ce nu a avut loc.

Prin urmare, Partidul Politic „Șansă” consideră că atât lui, cât și candidaților acestuia li s-au încălcat drepturile garantate de art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Consideră, că instituțiile statului, dacă au anumite dubii sau probe de comiterea unor infracțiuni nu acționează, respectând procedurile legale corespunzătoare potrivit legislației procesual penale și cu respectarea principiului de nevinovăție, principiului individualizării pedepsei, cu asigurarea unui proces contradictoriu și echitabil, inde fiecare să aibă dreptul la apărare.

În cazul în care autoritățile au depistat cazuri de corupere a alegătorilor sau finanțare ilegală, trebuiau să ia măsuri individuale pe fiecare caz în parte în baza probelor iar persoanele vinovate să fie trase la răspundere. În loc să investigheze fiecare caz separat, CSE, împreună cu SIS au decis să eludeze toate procedurile legale posibile și să pedepsească, fără judecată tot partidul cu tot cu acei cca 700 de candidați la funcția de primar și peste 9000 de candidați la funcția de consilieri locali și raionali.

CSE nu a avut niciun drept legal să se substituie organelor electorale. Este de remarcat faptul că în perioada electorală, toate contestațiile se examinează în regim urgent - maxim 3 zile dar nu mai târziu de ziua alegerilor. Astfel, în cazul în care existau probe concludente și temeuri juridice de anulare a unor candidați atunci probele respective urmau a fi transmise către acele organe electorale care, potrivit competenței urmau să ia deciziile de rigoare, dar întrun proces individual și în baza unor criterii obiective. Astfel, nu era nevoie de nicio urgență și organ excepțional.

Argumentarea CSE în baza unor informații de la SIS cu privire la unele pretinse acțiuni de destabilizare, corupere sau implicare a factorilor externi nu au nicio legătură cu PP „Șansă”. În afară de niște presupuneri și acțiuni provocatoare din partea unor oponenți politici nu există nicio probă, nu mai vorbim de vreun act juridic definitiv în acest sens. Considerăm că CSE nu a motivat nicicum caracterul excepțional al acestei măsuri, element obligatoriu în asemenea situații pentru a evita abuzurile autorităților și încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

A reținut, că problema privind starea de urgență a fost examinată de către Curtea Constituțională care a ridicat și punctat unele elemente importante relevante acestui caz în hotărârea emisă nr.15/2021) și hotărârea nr.17/2020, prin care Curtea a examinat unele prevederi din legea nr. 212/2044 privind starea de urgență, de asediu și de război.

A indicat că principiile enumerate în hotărârile enunțate de către Curtea Constituțională sunt relevante speței descrise, dat fiind că nu doar Parlamentul urmează să aplice cu precauție instituția stării de urgență, dar în primul rând CSE este

obligat să aplice acele competențe delegate cu precauție maximă și doar în strictă conformitate cu motivele care au generat starea de urgență, doar în cazuri excepționale când alte măsuri ordinare nu sunt posibile și nu în detrimentul respectării drepturilor fundamentale ale omului. Cu regret, prin adoptarea dispoziției contestate CSE practic și-a atribuit competența Parlamentului de legiferare, fiind abrogată procedura de anulare a înregistrării uni concurent electoral cu revizuirea temeiurilor de eliminare din alegeri prevăzute de Codul Electoral. Mai mult ca atât CSE și-a atribuit competența exclusivă a organelor electorale de sancționare a concurenților electorali.

CSE a ignorat toate principiile prenotate, a impus restricții total nemotivate și disproportionale, fiind grav încălcate prevederile Constituției și Convenției europene.

Dispoziția nr.92 din 03 noiembrie 2023 restrânge unele drepturi și libertăți ale cetățenilor sau creează premise pentru fentarea drepturilor constituționale ale acestora, ignorând și omițând aplicabilitatea în timp, în pofida testului de proporționalitate statuat expres în art.54 din Constituția Republicii Moldova. În opiniile expuse, Comisia de la Veneția subliniază importanța principiului proporționalității. Această cerință trebuie să se aplice atât pentru deciziile privind restricțiile de circulație, cât și pentru implementarea lor și măsurilor aferente care pot afecta alte drepturi și libertăți, care pot consta în restricții suplimentare ce pot fi impuse populației în timpul restricțiilor de circulație, ca de exemplu închiderea școlilor sau a companiilor, restricții privind furnizarea de servicii publice sau interzicerea evenimentelor publice, sau activitățile de securitate întreprinse de autorități în acest context. Similar restricțiilor de circulație, toate aceste măsuri trebuie să fie proporționale cu amenințarea și cu iminența acesteia, nu trebuie să aibă o durată mai mare decât amenințarea în sine și trebuie să se aplice doar în regiunile afectate de aceasta. Importanța principiului proporționalității este confirmată de Constituție.

A menționat că potrivit Opiniei amicus curiae nr.1020/2021 din 23 martie 2021, adoptate de Comisia de la Veneția, articolul 1 alin.(3) din Constituție prevede că „Republica Moldova este un stat de drept, democratic [...]”. Unul dintre elementele centrale ale preeminenței dreptului este certitudinea juridică.

CSE nu a motivat în ce măsură competențele ordinare ale executivului sau regulatorului electoral sunt insuficiente pentru depășirea riscurilor presupuse și menționate în contextul situației de criză și în ce măsură derogarea de la lege și preluarea competențelor unui organ autonom poate compensa deficiența în discuție. Nu a existat nicio motivare care să reflecte standardul proporționalității, în privința restricțiilor privind dreptul de a fi ales, libertatea de expresie, dreptul la informare, drepturi violate din dispoziția contestată.

În opinia Comisiei de la Veneția (Opinia nr.359/2005 cu privire la protecția drepturilor omului în situațiile de urgență; Opinia nr.838/2016 cu privire la proiectul legii constituționale a Franței „Privind protecția Națiunii”, HCC nr.10 din 13 aprilie 2020, § 46), care a menționat că starea de urgență nu implică suspendarea temporară a principiului preeminenței dreptului și nu îi autorizează pe cei care sunt la putere să acționeze astfel încât legea să fie încălcată, pentru că sunt obligați să respecte aceste principii permanent și preeminența dreptului trebuie să prevaleze.

CSE, practic în tot textul actului administrativ dă dovadă de părtinire și rea credință de neimaginat. Unicul principiu de care s-a ghidat CSE este principiul prezumției de vinovăție. Fără nicio probă directă, doar în baza unor presupuneri din partea SIS CSE a și emis deja rechizitoriul contra PP „ȘANSĂ”.

A notat că anularea înregistrării este cea mai dură sancțiune electorală. Interpretarea și aplicarea prevederilor art.102 alin. (5) trebuie să fie certă și accesibilă. Aceste norme se interpretează strict conform conținutului său și nu pot fi deduse și interpretate reieșind din propriile presupuneri ale unor realități. În caz contrar suntem în fața unei discreții arbitrare inadmisibile din partea unei autorități publice.

Unul din principiile generale ale activității autorității publice este principiul legalității, conform căruia autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea (art.21 Codul administrativ). Procedura administrativă trebuie să se realizeze conform scopului (art.28 al Codului administrativ). Totodată, art.36 în coroborare cu prevederile art. 21 Cod Administrativ reglementează principiul supremației dreptului.

Cu referire la norma art.137 Cod administrativ, reține că chiar dacă prin actul administrativ unde se manifestă puterea discreționară se referă la aspectele care, într-un cadru legal, conferă autorității publice (CSE/SIS) o anumită libertate de decizie, acest lucru nu presupune în nici un caz devierea de la litera legii, or, decizia luată în mod discreționar, trebuie să fie una optimă, să corespundă finalității actului, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, deci să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența „dreptului discreționar”, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității și a echității.

Respectiv, autoritatea pârâtă în cadrul puterii sale discreționare, având obligația de a explica de ce a adoptat o anumită conduită din mai multe posibile nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul legii. Or, puterea discreționară nu trebuie confundată cu posibilitatea de a acționa arbitrar sau fără control, cum se pare că ar sugera-o utilizarea cuvântului „discreționar”.

Subsecvent, atunci când decizia administrativă nu respectă limitele exterioare pe care legea le stabilește puterii discreționare a administrației, intervine excesul de putere, motiv pentru care actul de constatare este ilegal.

A indicat, că în speță au fost încălcate drepturile fundamentale, garantate de art. 38 din Constituția și art.3 protocolul 1 al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ce se referă la voința poporului și garantează cetățenilor dreptul de a fi aleși.

Relevantă la caz se reține jurisprudența CEDO, unde Curtea a recunoscut că, atunci când legislația electorală sau măsurile luate de autoritățile naționale restrâng dreptul candidaților luați individual de a candida la alegeri pe lista unui partid, partidul respectiv poate, în această calitate, să se considere victima unei încălcări a art. 3 din Protocolul nr. 1, independent de candidații săi [Partidul Laburist Georgian împotriva Georgiei, pct.72- 74; Riza și alții împotriva Bulgariei, pct.142]. ... restrângerea dreptului de a candida la alegeri, chiar dacă urmărește un scop legitim, nu trebuie să aibă ca efect înlăturarea caracterului efectiv al acestui drept deoarece fie condițiile sunt introduse prea târziu ori prea brusc, fie nu sunt suficient de clare.

Cu referire la existența unui echilibru corect între principiile concurente, în Avizul consultativ din 08 aprilie 2022 pentru Curtea Supremă Administrativă a Lituaniei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat, că la aprecierea proporționalității unei măsuri generale care restricționează exercițiul dreptului de a candida pentru ocuparea unei funcții electivă, trebuie analizate următoarele chestiuni: dacă durata restricției este limitată în timp sau dacă există posibilitatea de a solicita reexaminarea acesteia; dacă restricția se aplică pe baza unor criterii obiective; dacă

procedura de aplicare a restricției este însoțită de suficiente garanții apte să asigure protecția împotriva arbitrariului.

La fel, consideră, că actul contestat contravine standardelor și recomandărilor unanim recunoscute, aprobate de Comisia de la Veneția în Codul bunelor practici în materie electorală din 2002. Același Cod al bunelor practici stipulează că egalitatea șanselor trebuie garantată tuturor partidelor și candidaților și trebuie să stimuleze statul să adopte o atitudine imparțială față de ei și să aplice aceeași legislație echitabil tuturor.

Un proces electoral echitabil și democratic presupune respectarea libertății de exprimare și de asociere, de întrunire și de circulație, aderarea la principiul supremației legii, dreptul de a înființa partide politice și de a candida la funcții publice, principiul nediscriminării drepturilor egale pentru toți cetățenii, dreptul de a nu fi victima acțiunilor de intimidare, precum și o serie de alte drepturi fundamentale ale omului și libertăți, pe care statul este obligat să le apere și să le promoveze (HCC 29/2014 p.59).

A declarat că prin interzicerea unui cerc larg de persoane de a candida în cadrul alegerilor se încalcă nu doar dreptul de a fi ales, dar și dreptul de asociere, or cel care nu poate candida nu poate nici să se asocieze cu un partid pe lista căruia să candideze. Astfel constatăm depășirea cadrului constituțional prevăzut la art.41 din Constituție, dar și la art.11 din CEDO.

A subliniat că Partidul Politic ”Șansă” este o organizație care practică activitatea politică, fiind susținută de zeci de mii de cetățeni ai Republicii Moldova. Scopul oricărei activități politice este accederea la putere pe cale constituțională pentru realizarea sarcinilor programatice. Atingerea acestui obiectiv este posibil doar pe calea participării în campanii electorale: prezidențiale, parlamentare, locale. Participarea în activitatea politică fără a avea posibilitatea participării la alegerile tuturor nivelelor, ar însemna profanarea dreptului la libera asociere și ar transforma activitatea politică într-un exercițiu lipsit de orice sens. Corespunzător, statul este obligat să asigure tuturor actorilor politici posibilități egale pentru desfășurarea activității politice, inclusiv prin participarea la alegeri.

În prezentul caz, Republica Moldova, limitând ilegal și arbitrar participarea Partidului Politic „Șansă” și candidaților acestui partid la alegerile locale din 5 noiembrie 2023, nu și-a îndeplinit obligațiunile ce reies din prevederile Art. 11 din Convenție, prin ce vădit a încălcat dreptul Partidului Politic „Șansă” și a candidaților acestuia la libera asociere.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a confirmat în repetate rânduri în jurisprudența sa că partidele politice sunt o formă de asociere necesară pentru buna funcționare a democrației și că, având în vedere importanța democrației în sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului, o asociație, inclusiv un partid politic, nu este exclus din domeniul de aplicare a protecției oferite de Convenție doar pentru că activitățile sale sunt văzute de autoritățile naționale ca subminând structurile constituționale ale statului și cerând restricții. În același timp, este necesar să se țină seama de standardele de dezvoltare a practicii democratice europene, așa cum s-a menționat deja în paragrafele precedente. Chiar și în cazul stării de urgență, trebuie respectate obligațiile internaționale ale statului și trebuie luate orice măsuri cu caracter excepțional care au un efect temporar clar definit în conformitate cu articolul 15 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În speța supusă judecării, autoritatea pârâtă a sfidat aceste principii constituționale cu privire la proporționalitatea restrângerii unui drept fundamental și neafectarea substanței dreptului.

Prin raportare a acestor cerințe la cauza dedusă judecării, concluzionează, că prin sancțiunea dispusă de către pârât, Hotărârea CEC contestată reprezintă o ingerință disproportională în substanța dreptului de a fi ales, drept garantat de legea fundamentală și de Convenția Europeană.

A relatat că situația premisă de sancționare a Partidului Politic „Șansă” și eliminare a candidaților din alegeri nu are suport factual reprezentând o distorsionare deliberată a realității, orientate spre hărțuirea unui concurent electoral.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, dreptul de a fi ales, prevăzut de art.3 din Protocolul nr.1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, nu este absolut și permite „limitări implicite” (cauza *Matthews împotriva Regatului Unit*, Hotărârea CEDO din 18 februarie 1999, §63). Însă aceste limitări trebuie să fie înscrise într-un proces echitabil, fără abuzuri. Sperăm la o abordare juridică corectă și imparțială din partea instanței de judecată la soluționarea acțiunii în contestare, cu luarea în calcul că emiterea hotărârii CEC nr. 1483 din 24 octombrie 2023 se bazează pe presupuneri lipsite de suport factual și fundament legal.

Prin dispoziția CSE a fost un abuz de drept veritabil, când un grup (CSE) a urmărit direct distrugerea mai multor drepturi fundamentale protejate de Convenție - dreptul la libera exprimare, dreptul de asociere și alegeri libere.

Respectiv, consideră, că reieșind din atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prevăzute la art.22 al Legii nr.212 - XV din 24.06.2004 și în Regulamentul CSE aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.1340 din 04.12.2001, Comisia este creată pentru exercitarea unor măsuri menite să reducă riscul declanșării situației excepționale. În cazul emiterii Dispoziției nr.92 din 3.11.2023 se instituie restricții și îngrădiri inadmisibile a dreptului de a fi ales, libertatea de exprimare, libertatea de asociere, și altele.

Prin urmare, măsurile instituite de CSE nu urmăresc realizarea scopului creării acesteia și nu sunt rezonabile. Motiv pentru care, constată că dispoziția CSE, dar și indicațiile ulterioare ale CEC nu puteau fi executate.

Consideră că sunt relevante la caz unele concluzii preliminare ale misiunii internaționale de observare a alegerilor sub egida OSCE/ODIHR, de comun cu Parlamentul European și Congresul Autorităților Locale și Regionale ale Consiliului European, cât și unele concluzii ale misiunii internaționale de observare a alegerilor ENEMO. 130. Urmare a celor expuse supra, în acest caz de grave încălcări ale legislației și principiilor internaționale, consideră că urmează a fi aplicate direct prevederile tratatelor internaționale și Legea Supremă a Republicii Moldova cu privire la garantarea dreptului la alegeri libere și dreptul de a fi ales.

În concluzie, reclamantul a reținut că, autoritatea pârâtă a adoptat un act administrativ contrar legii; forma și conținutul actului administrativ contravine prevederilor imperative ale legii; la examinarea procedurii administrative contestatarul nu a fost invitat și audiat, fiind încălcate drepturile procedurale, de a se apăra și a prezenta probe; reclamantul a fost tratat de către autoritatea pârâtă cu dispreț, ură și prejudecată din motive politice, fapt ce violează principiul bunei credințe și imparțialității; prin declararea contestației inadmisibile, autoritatea pârâtă, contrar prevederilor legale și circumstanțelor de fapt, a limitat dreptul reclamantului

la un proces echitabil, acces la justiție, la un recurs efectiv și la dreptul de a cere restabilirea dreptului vătămat.

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 15 noiembrie 2023, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Partidul Politic „Șansă” împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale raionale Glodeni nr.19 privind anularea actului administrativ, obligarea CECER Glodeni nr.19 să examineze contestația în fond și să infirme rezultate alegerilor generale locale în circumscripția electorală și obligarea CECER Glodeni nr.19 să solicite Comisiei Electorale Centrale aplicarea prevederilor art.176 Cod electoral, ca fiind neîntemeiată.

La 16 noiembrie 2023, ora 09:42, Partidul Politic „Șansă” prin intermediul poștei electronice a instanței de fond a expediat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 15 noiembrie 2023, solicitând casarea integrală a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a contestației formulate de Partidul Politic „Șansă”.

La 17 noiembrie 2023, ora 10:13, Partidul Politic „Șansă” a expediat prin intermediul poștei electronice în adresa Curții de Apel Bălți apelul motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 15 noiembrie 2023.

Prin decizia din 18 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 15 noiembrie 2023, adoptată în cauza civilă la contestația în contencios administrativ formulată de Partidul Politic „Șansă” împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Glodeni nr.19, terț Comisia Electorală Centrală privind anularea hotărârii nr. 77 din 8 noiembrie 2023, emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Glodeni nr. 19, obligarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Glodeni nr.19 să examineze contestația în fond și să infirme rezultatele alegerilor generale locale în circumscripția electorală raională Glodeni nr. 19, obligarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Glodeni nr. 19 să solicite Comisiei Electorale Centrale aplicarea prevederilor art. 176 din Codul electoral și declararea alegerilor locale nule în această circumscripție electorală, cu emiterea unei noi decizii, potrivit căreia contestația formulată de Partidul Politic „Șansă”, s-a declarat inadmisibilă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale a RM nr.1108 din 4 iulie 2023 s-a stabilit data de 5 noiembrie 2023 pentru desfășurarea alegerilor locale generale.

Prin hotărârea CEC nr.1165 din 09.08.2023 s-a aprobat lista partidelor politice, înregistrate la ASP, care au dreptul să participe la alegerile locale din 05.11.2023. Partidul Politic „Șansă” a fost înregistrat sub nr.52.

În conformitate cu art.207 alin.(1) din capitolul II Cod administrativ, instanța verifică din oficiu, dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Conform art.207 alin.2-4 Cod administrativ, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeuri de drept sau că între părți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la

art.209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art.208; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată. Declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. a) - e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune. Declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. f) – h) nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Instanța de apel a reținut că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate a acțiunii și în același timp oferă un drept exclusiv al judecătorului de a filtra acțiunile în contencios administrativ, inclusiv sub aspectul verificării obiectului și subiecților acțiunii în contencios administrativ.

Instanța de apel a menționat că reglementări similare cu privire la admisibilitate, la caz a contestațiilor, sunt stipulate la art.93 Cod electoral, ce stabilesc că organele electorale verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea contestației. Dacă este inadmisibilă, contestația se declară ca atare prin hotărâre a organului electoral.

Contestația se declară inadmisibilă, în special, când: a) a fost depusă de un alt subiect decât cel stabilit la art.94 alin.(1) și (2) sau de o persoană fără împuterniciri în acest sens; b) nu a fost respectată procedura de examinare a cererii prealabile; c) a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de prezentul cod; d) nu corespunde cerințelor de formă și conținut, iar contestatarul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de organul electoral; e) contestatarul nu poate revendica încălcarea drepturilor sale electorale, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art.91 alin.(1) lit. d) și alin.(6); f) există o hotărâre cu privire la un litigiu electoral între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; g) a fost depusă concomitent la un alt organ electoral, o altă autoritate competentă sau în instanța de judecată, în condițiile art.99.

La rândul său, art. 94 alin.1-3 Cod electoral prevede că, (1) în calitate de subiect al contestației poate fi alegătorul, candidatul desemnat, grupul de inițiativă, blocul electoral, concurentul electoral sau participantul la referendum care revendică încălcarea drepturilor sale legitime prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative în domeniul electoral. Pot depune contestații și partidele politice care au dreptul de a participa la scrutin în condițiile stabilite de art.27 lit. g). (2) Funcționarii electorali, observatorii, precum și asociațiile obștești care au solicitat acreditarea observatorilor pot depune contestații împotriva organului electoral care le-a aplicat sancțiunile prevăzute de art.102 alin.(6) și alin.(8). În aceste cazuri, legalitatea hotărârii se contestă la organul electoral ierarhic superior. (3) Contestatarii depun cererea și/sau participă la procedura de examinare a contestațiilor personal sau prin intermediul reprezentanților împuterniciți în condițiile Codului administrativ sau, după caz, ale Codului de procedură civilă. În cadrul organelor electorale, depunerea cererii și/sau participarea la procedura de examinare a contestațiilor se stabilește în baza hotărârilor aprobate de Comisia Electorală Centrală.

Prin Dispoziția nr. 92 din 03 noiembrie 2023 a CSE a R. Moldova, s-a anulat înregistrarea concurenților electorali desemnați de către PP „Șansă” în cadrul alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023. Iar, prin hotărârea CEC nr. 1543 din 03 noiembrie 2023 „Cu privire la dispoziția nr. 92 din 3 noiembrie 2023 a CSE a Republicii Moldova”, s-a dispus că: Consiliile electorale de Circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare vor revoca hotărârile ce vizează confirmarea reprezentanților în cadrul acestora și a persoanelor de încredere ale concurenților electorali din partea PP „Șansă”. Birourile electorale ale secțiilor de votare sau, după caz, consiliile electorale care îndeplinesc atribuțiile biroului electoral al secției de votare vor aplica ștampila cu mențiunea „RETRAS” în toate buletinele de vot, în dreptul tuturor concurenților electorali din partea PP „Șansă”.

Astfel, instanța de apel făcând referire la prevederile art. 207 din Cod administrativ, art. 93 alin. (2) lit. a), art. 94 alin.(1) și (2), 27 lit. g) din Codul electoral, a constatat că în urma anulării înregistrării tuturor candidaților PP „Șansă” la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, ultimul nu mai deține statut de concurent electoral și nici nu poate să-l obțină în cadrul scrutinului în cauză, din motiv că termenul legal stabilit pentru înregistrarea candidaților a expirat, respectiv partidul politic vizat nu mai poate participa la alegerile locale generale din 2023. Iar, odată cu pierderea calității de concurent electoral, subiectul în cauză nu poate pretinde încălcarea drepturilor electorale vătămăte, inclusiv revindecarea acestora în cadrul procedurii administrative electorale, ceea ce denotă caracterul inadmisibil al revindecărilor din acțiune.

La data de 19 noiembrie 2023, ora 14.23, Partidul Politic „Șansă”, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a redat temeiurile de fapt și de drept din acțiune și din cererea de apel. Suplimentar, a menționat că prin declararea acțiunii ca inadmisibilă, instanța și autoritatea pârâtă au limitat dreptul Partidului Politic „Șansă” la un proces echitabil, acces la justiție, la un recurs efectiv și la dreptul de a cere restabilirea dreptului vătămat. Recursul a fost întemeiat în baza prevederilor art. 245¹ alin. (1), lit. b), d) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În virtutea alineatului 8 al aceluiași articol, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată public la 18 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, decizia a fost notificată recurentului la 18 noiembrie 2023, ora 13:26, (f.d. 74, vol.II).

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a1) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Partidul Politic „Șansă”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Bălți și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau

procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Bălți, fiind apreciate în mod corespunzător.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Bălți și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Bălți, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „Șansă”.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Partidul Politic „Șansă” se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă